

SOTSIAALMINISTEERIUM

Lembi Aug
Eesti Arstide Liit
arstideliit@arstideliit.ee

Teie: 24.05.2016

Meie: kuupäev digiallkirjas
nr 5.2-2/2497-3

Terviseameti poolt andmete avalikustamine

Lugupeetud Lembi Aug

Pöördusite 22.12.2015 meie poole palvega teostada järelevalvemenetlus Terviseameti tegevuse üle. Kordate oma palvet, kuna menetlust ei ole teostatud ning Teie küsimusele pole vastatud. Oleme Teile vastanud oma 20.01.2016 kirjaga nr 2-2/5269-2.

Kuna vaidlus seoses tervishoiuteenuse osutajate isikuandmetega on osapoolte vahel kestnud juba pikka aega, oleme teinud Terviseametile omalt poolt 07.12.2015 saadetud kirjas ettepaneku kutsuda Terviseameti eestvedamisel kokku Eesti Arstide Liidu esindus ning kaasata ka teised asjasse puutuvad osapooled, et läbi arutada riiklikus registris isikuandmete avalikustamist puudutavad küsimused ja välja töötada ettepanekud, sh vajalikud muudatused õigusruumis. Terviseamet korraldas kohtumise Eesti Arstide Liidu ja teiste osapoolte vahel 10. veebruaril 2016.

Palusime oma 18.06.2016 kirjaga Terviseametilt infot, kas konsensuslikele seisukohtadele on jõutud ning saime vastuse, et Terviseamet saatis kirja kõigile koosolekul osalenud osapooltele. Kirja eesmärk oli saada läbirääkimiste partneritelt argumenteeritud seisukohad Terviseameti poolt andmetele kehtestatud juurdepääsupiirangute muutmiseks. Terviseamet ei ole eelnimetatud kirjale saanud vastust üheltki arutelul osalenud organisatsioonilt. Kuni arutelul osalenud organisatsioonid ei ole omapoolseid põhistatud ettepanekuid esitanud, ei saa Terviseamet korraldada edasisi aruelusid ega esitada tulemusi Sotsiaalministeeriumile. Loodame siiski, et konsensuslikud ettepanekud räägitakse koostöös osapooltega läbi ja esitatakse ministeeriumile.

Alljärgnevalt vastame Teie küsimustele.

1. Kas perioodil 01.01.2004–20.05.2016 välisriikides kvalifikatsiooni omandanud arstide kutsekvalifikatsiooni tunnustamine ja eriarstidena registreerimine vastas kehtivatele õigusaktidele?

Tervishoiutöötajaid registreerib Terviseamet, järgides vastavaid õigusakte, vajaduse korral neid tõlgendades. 2014. aasta lõpus tegi Sotsiaalministeerium auditi „Välisriigis eriarsti kvalifikatsiooni omandanud arstide kvalifikatsiooni tunnustamine“.¹ Auditi tulemusel tehti ettepanekuid, mille elluviimisega on Terviseamet ka algust teinud, kaasates erinevaid osapooli, et seejärel vastavad muutmissettepanekud ministeeriumile esitada. Kuna audit on tehtud, ei saa me välja tuua rohkemat kui auditis esitatud ettepanekud. Terviseamet on

¹ Audit on leitav võrgulehelt: https://dorafront.sotsiaalministeerium.ee/DocAppendixes/lisa1_c1-1_auditi_7-2014_lopparuanne_0.pdf

tunnustanud kutsekvalifikatsioone vastavalt kehtivatele õigusaktidele, kuid õigusaktid ei ole tänases õigusruumis teatud osas piisavalt õigusselged ning vajavad teatud osas tõesti täpsustamist.

2. Kas tervishoiutöötajate riikliku registri andmetele kehtestatud juurdepääsupiirang on seaduslik?

Terviseamet on andmete avaldamisest keeldudes lähtunud asjaolust, et andmetele on kehtestatud juurdepääsupiirangud avaliku teabe seaduse (edaspidi AvTS) § 35 lõike 1 punkti 12 alusel. Terviseamet on AvTS § 5 lõike 1 punkti 1 kohaselt teabevaldaja.

Vastutav töötleja on füüsiline või juriidiline isik, riigiasutus, esindused või mõni muu organ, kes määrab kindlaks isikuandmete töötlemise eesmärgid ja vahendid. Seega on sellekohane kohustus – tagada andmete õiglane ja seaduslik töötlemine – vastava andmekogu vastutaval töötlejal. Vastutav töötleja peab rakendama vajalikke tehnilisi ja organisatsioonilisi meetmeid kaitsmaks isikuandmeid juhusliku või ebaseadusliku hävitamise või juhusliku kaotsimineku, muutmise, ebaseadusliku avalikustamise või juurdepääsu eest, eelkõige juhul, kui töötlemine hõlmab andmete edastamist võrgu kaudu, ning igasuguse muu võimaliku ebaseadusliku töötlemise eest.² Lähtuvalt AvTS § 34 lõikest 2 ja tervishoiutöötajate registri põhimääruse § 14 lõikest 1 otsustab Terviseamet kui teabevaldaja ise, millised andmed tema andmekogus on avalikud ja millele on vajalik sätestada juurdepääsupiirang. Juurdepääsupiiranguid luues ja põhjendades lähtub Terviseamet avaliku teabe seadusest ja isikuandmete kaitse seadusest. Tegemist on asutusega, kes omab vastavat pädevust ja võimekust hinnata oma haldusala andmete avalikustamise või mitteavalikustamise otstarbekust. Sellekohane kohustus nähakse ette vastutava töötleja ülesannetena (IKS § 6 p 6).

Juhime tähelepanu, et AvTS § 28 lõike 1 punkti 30 ja § 29 lõike 1 kohaselt on andmekogudes sisalduvad andmed, millele ei ole kehtestatud juurdepääsupiirangut, kättesaadavad Terviseameti koduleheküljel (<http://mveeb.sm.ee/Tervishoiutootajad>).

Samuti on Andmekaitse Inspektsioon nõustunud põhjendustega, et teave isiku õppeasutuse kohta on käsitatav teabena, mis võib oluliselt kahjustada isiku eraelu puutumatus AvTS § 35 lõike 1 punkti 12 mõistes. Andmekaitse Inspektsioon tõdes, et kui vaadelda käesoleva asjaga seotud vaides toodud andmekategooriaid, võib nende andmete koos väljastamisel esineda isiku (arsti) eraelu oluline kahjustamine AvTS § 35 lõike 1 punkti 12 mõistes, seda enam, kui arvestada asjaolu, et lisaks soovitakse ka teavet arsti ja eriarsti kvalifikatsiooni omistanud asutuse nimetuse ehk õppeasutuse kohta. Tõsi, viidati, et kaalumisele võiks tulla andmed registreerimise kuupäeva kohta ning teave registreerimise aluse kohta. Just seetõttu on Terviseamet osapooli kaasanud, et kuulata ära nende põhjendatud argumendid, leidmaks isikuandmete riive ja põhjendatud vajaduste osas tasakaal. Rõhutame, et põhjendused ja ulatuse määrab andmekogu vastutav töötleja.

3. Kas Terviseameti seisukoht – ameti veebilehel avaldatud andmed ei ole tervishoiutöötajate registri andmed määruse 148 mõistes, vaid on osa andmetest, milliste avaldamise kohustus tuleneb majandustegevuse üldosa seadustikust, st on avaldatud seoses tervishoiuteenuse osutamise tegevuslubade andmete avaldamisega ning on seotud tervishoiutöötaja töökohaga. Terviseametil puudub õiguslik alus avaldada muid tervishoiutöötajate registri andmeid kui neid, milliste avaldamine on seadusega lubatud – on õigusaktidega kooskõlas?

Juurdepääs tervishoiutöötajate riikliku registri andmetele on reguleeritud registri põhimääruse §-s 14, mille kohaselt võimaldatakse juurdepääs registri andmetele vastavalt avaliku teabe seadusele ja isikuandmete kaitse seadusele ehk isiku nõusolekul, seaduses sätestatud juhtudel või seaduses sätestatud ülesande täitmisel. Seega ei puudu Terviseametil õiguslik alus. Vt ka eelmist vastust.

² Direktiivi 95/46/EÜ artikli 29 alusel asutatud andmekaitse töörühm. Arvamus 1/2010 mõistete „vastutav töötleja” ja „volitatud töötleja” kohta: http://ec.europa.eu/justice/policies/privacy/docs/wpdocs/2010/wp169_et.pdf, lk 4. Kohustus on sätestatud ka isikuandmete kaitse seaduse 4. peatükis.

4. Kas tervishoiutöötajate riikliku registri andmete mitteavaldamine TA veebilehel on seaduslik?

Vt teise küsimuse vastust. Terviseamet on AvTS § 5 tähenduses teabevaldaja, kuna täidetakse seadusest tulenevaid avalikke ülesandeid. Tervishoiutöötajate riikliku registri regulatsioon andmekoosseisude kohta on sätestatud tervishoiuteenuste korraldamise seaduse §-des 27–33, reguleerides nõuded registreerimistõendile ja kutsekvalifikatsiooni tunnustamisele jms. Teabele juurdepääsu võimaldamisel peab olema tagatud isiku eraelu puutumatus (AvTS § 4 lg 3), mis tingib vajaduse teabevaldajal hinnata ja kaaluda väljastatava info juurdepääsupiiranguid. See tähendab, et mitte kogu avalike ülesannete täitmise käigus saadud teave ei kuulu alati huvi korras avaldamisele.

Nagu eelnevalt oleme viidanud, otsustab Terviseamet kui teabevaldaja ise, millised andmed tema andmekogus on avalikud ja millele on vajalik sätestada juurdepääsupiirang.

5. Millisel veebilehel on avaldatud tervishoiutöötajate riikliku registri andmed vastavalt AVTS § 28 lg 1 p 30 ja § 29 lg 1?

Vastuses teisele küsimusele on toodud veebilehe aadress. AvTS § 28 lõike 1 punkt 30 sätestab teabevaldaja kohustuse avalikustada tema ülesannetega seotud olemasoleva teabe lähtuvalt andmekogudes sisalduvatest andmetest, kui neile ei ole kehtestatud juurdepääsupiirangut. Sama kinnitab AvTS § 43⁸, mis sätestab, et andmekogus töödeldavad andmed peavad olema avalikult kättesaadavad, kui neile ei ole seadusega või selle alusel kehtestatud juurdepääsupiirangut. Nimetatud viited on sisutühjad, kui ei arvestata neis sätestatud erisusega. Oleme ka eelnevalt viidanud, et teave, mille teabevaldajaks ollakse, ei kuulu piiranguteta avaldamisele.

Siinjuures palume pöörata tähelepanu võrdse kohtlemise seadusele, mille § 2 lõike 1 punktide 1–3 alusel on isikute diskrimineerimine nende rahvuse (etnilise kuuluvuse), rassi või nahavärvuse tõttu tööle saamisel, töölepingu täitmisel ja lõpetamisel ning kutseõppes keelatud. Seega peavad andmete avalikustamisel kehtima samad reeglid nii siinsete kui ka siia tulnud arstide isikuandmete avalikustamisel. See tähendab riivet kõikidele, kes sellel erialal tegutsevad ning seetõttu tuleb leida tasakaal riive ja vajalikkuse piirimail. Oluline on eelkõige see, et osapooled lepivad kokku regulatsioonides või konkreetsetes ettepanekutes, mis kohalduvad ilma diskrimineerimiseta kõikidele siinsetele teenuseosutajatele.

Veel palute oma kirjas, et Sotsiaalministeerium teostaks teenistuslikku järelevalvet vastavalt Terviseameti põhimääruse §-le 4, et selgitada, millistel alustel registreeriti Dmytro Kovalenko tervishoiutöötajate riiklikus registris sünnitusabi ja günekoloogia eriala arstina ja kas registreerimismenetlus vastas seadustele.

Selle kohta saatsime päringu Terviseametile ning saime vastuseks, et kuna kohtuvaidlus seoses D. Kovalenkoga on pooleli, siis palutakse kohtuotsus ära oodata, sest see võib olla puutumuses ja teatud osas ka aluseks antud küsimuse lahendamisel edaspidi.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Triin Habicht

Tervisesüsteemi arendamise osakonna juhataja
terviseala asekancleri ülesannetes

Sama: Eesti Patsientide Liit

Maarja Kerner 626 9128

Maarja.Kerner@sm.ee